

Goi Paleolitoko haurrek ere margotzen zuten

Ana Galarraga Aiestaran · Elhuyar Zientzia

Goi Paleolitoko labar-artearen adibide ugari eta hedatuenetako bat eskuen margoak dira. Eskua labarrean jarri eta margo haren inguruan putz eginda, eskuaren itxura uzten zuten kobazuloetako hormetan. Urteetan, esanahi sakratua eman izan zaie, eta egileei rol berezia esleitu izan zaie. Orain, ordea, Kantabriako Unibertsitateko arkeologoek frogatu dute eskuen margoketa ekintza kolektibo bat zela, zeinetan haurrek ere parte hartzen baitzuten.

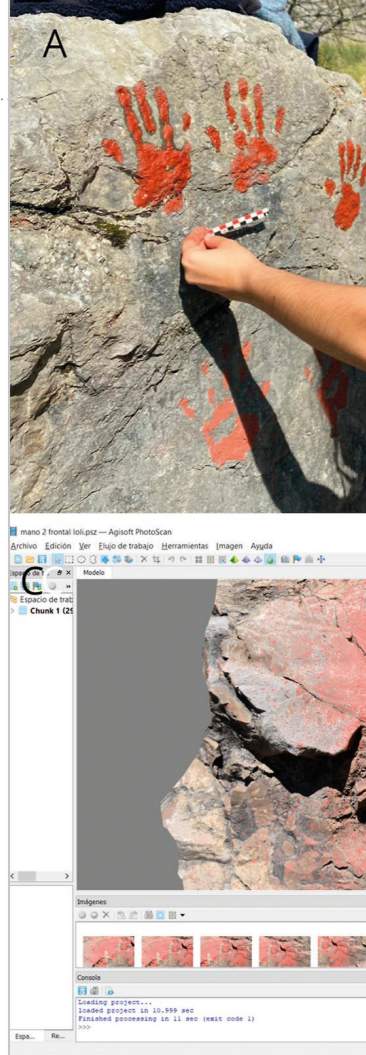
[Journal of Archaeological Science](#) aldizkarian argitaratu dute ikerketa, eta Verónica Fernández Navarro da lehen egilea. Azaldu duenez, Diego Garate Maidaganek zuzentzen duen proiektuaren barruan (Before Art) egin dute lan hori: "Goi Paleolitoko adierazpen esanguratsuenetako bat labar-arte da. Gure helburua adierazpen horien testuingurua ezagutzeko da: nor ziren egileak, nola antolatzen ziren, nola sartzen ziren kobazuloetara, zer horma aukeratzen zituzten, zer teknologia eta material erabiltzen zituzten... Hau da, nolako gizarteak ziren eta zer garrantzia zuen haientzat adierazpen-mota horrek".

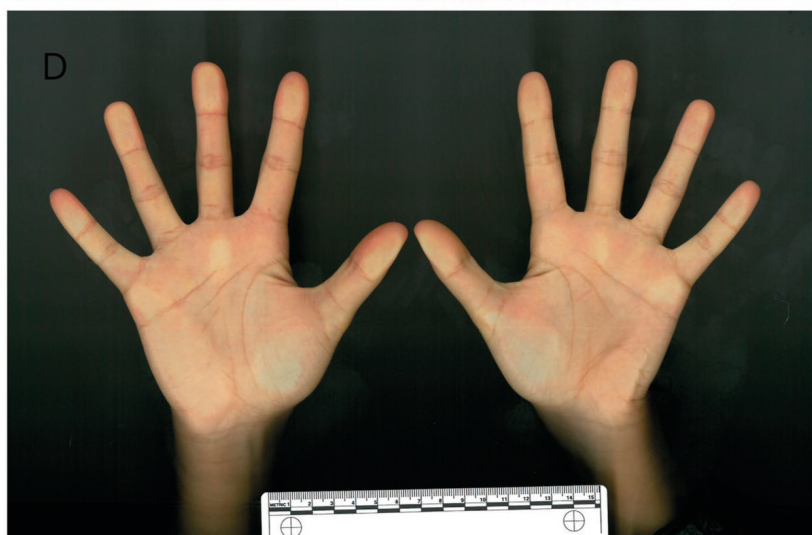
Ilido horretatik, orain argitaratu duten ikerketan, Kantabriako Castillo, Garma eta Fuente del Salín

kobazuloetako eskuen margoak aztertu dituzte, baita Maltraviesokoak (Cáceres) eta Fuente del Truchokoak ere (Huesca). Izan ere, kobazulo horiek irudi ugari dituzte, eta aztertzeko leku aproposan eta ondo kontserbatuta daude. Egileen adina kalkulatzeko, berriz, 3D-ko eredu fotogrametrikoak erabili dituzte, eta emaitzak gaur egun egindako adibideekin alderatu dituzte. Adin guztietako pertsonak parte hartu zuten esperimentuan, eta, hala, ondorioztatu dute margoen laurdenak, gutxi gorabehera, haurrek egindakoak direla, neskek zein mutilek.

Haurrak taldearen parte

"Emaitzak dezente harritu gaitu", aitortu du Fernándezek. "Frantzia, adibidez, badago bakarren

Margoak egileen adinarekin lotzeko, esperimentuetan eta aztarnen azterketan oinarritu dira. ARG.: Verónica Fernández-Navarro *et al.*

bat oso txikia, Maltravieson ere bai... Baina kontuan izan behar da margo horiek eskuaren inguruan putz eginda sortzen zituztela, eta, beraz, eskua bera baino dezente handiagoak dira. Hortaz, ez da hain erraza pentsatzea neska-mutilek egindakoak direla”.

Hala ere, esperimentuan kontuan izan zituzten. Hain zuzen, azken urteotan beste zenbait ikerketatan ere aztertu dute haurren rola (adibidez, harrizko tresnen ekoizpenean), eta zenbait objektu jostailuak izan zitezkeela ere iradoki dute. Bestalde, hezurak helduenak baino errazago desegiten badira ere, hilobietan ere aurkitu izan dituzte haurren aztarnak. Horrenbestez, ondoriozta daiteke haurrak komunitatearen zati garrantzitsua zirela.

Edonola ere, artikuluan ohartarazi dute haurren eta helduen arteko bereizketa ez dela zurruna: alderdi biologikoek ez ezik, soziologikoek eta kulturalak ere eragiten dute sailkapen horretan.

“Argi dago, hori bai, talde osoak parte hartzen zuela eskuen margoketan. Hortaz, badirudi elementu bateratzaile bat izan zitekeela; taldea sendotzeko jarduera bat”, nabarmendu du Fernándezek. Bestetik, sortu duten metodologiaren balioa azpimarratu du: “Kontuan izan behar da halako margoak kontinente guztietan daudela eta milaka urtez egin izan direla. Orain, ikerketa honi esker, metodologia bat dugu haien egileak hobeto ezagutzeko”. ●